

ника.

Опрацювання таких задач, пов'язаних зі шкільним курсом математики, потребує від викладача та студента спільної праці. Можливо виділити такі основні складові на початковій стадії роботи: постановка мети, відбір навчального матеріалу, розгляд відповідних тем завдання. Виконання таких навчально-дослідних завдань сприяє розвитку здібностей щодо професійної підготовки майбутнього вчителя.

Література

1. Гончаров С.М. Науково-методичне забезпечення кредитно-модульної системи організації навчального процесу: Монографія – Рівне:НУВПП, 2005, - 266 с.
2. Моторіна В.Г. Дидактичні і методичні засади професійної підготовки майбутніх учителів математики у вищих педагогічних навчальних закладах. Автореферат на здоб.наук.ступ.докт.пед.наук.- Харків, 2005 – 33 с.

ГРА В ОРГАНІЗАЦІЇ ОСОБИСТІСНО ОРІЄНТОВАНОГО НАВЧАННЯ НА УРОКАХ ПРИРОДОЗНАВСТВА

Горобець Н.В. (Полтава)

Гра – це життєва лабораторія дитинства, що дає той аромат, ту атмосферу молодого життя, без якої ця пора була б даремною для людства. У грі, цій спеціальній обробці життєвого матеріалу, є найздоровіше ядро розумної школи життя.

С.Т. Шацький

Особистісно орієнтована освіта передбачає навчання, що ставить основною задачею формування особистості школяра, враховуючи його схильності, пізнавальні можливості і потреби, його ставлення до знань. Вчитель як організатор і керівник навчально-виховного процесу має підбирати такі форми та методи, які б сприяли взаємодії всіх суб'єктів цього процесу, включенню в спільний творчий пошук, формуванню інтересу учнів до предмету та підвищенню їх пізнавальної активності. Однією з таких форм є застосування дидактичних ігор на уроках, що допомагає активізувати діяльність дитини, розвиває, спостережливість, увагу, пам'ять, мислення, підтримує інтерес до того, що вивчається, розвиває творчу уяву, образне мислення, знімає втому у дітей. Гра удосконалює наочну діяльність, логіку і прийоми мислення, формує і розвиває уміння і навички ділової взаємодії з людьми. Без активної участі дитини в будь-якому з цих видів діяльності його психічний розвиток був би одностороннім і неповним.

Гра – це складне соціально-психологічне явище, що забезпечує істотні новоутворення у фізичній, психічній і особистісній сферах, дає ефект загального психічного розвитку. В грі дитина вчиться управляти собою.

Важливим засобом активізації пізнавальної діяльності учнів, розвитку їх самостійності і мислення є дидактичні ігри. Ці ігри проводяться під час прогулянок, екскурсій і на уроці для узагальнення знань про конкретні об'єкти і явища природи, формування конкретних елементарних понять про природу.

Проведення дидактичної гри має деякі особливості. Перш за все це торкається темпу гри. Сповільнений або надмірно швидкий темп знижує інтерес до гри, швидко стомлює дітей.

Словесна дидактична гра, супроводжувана подачею м'яча від вчителя до дитини, дуже подобається дітям. Вчитель, кидаючи м'яч, ставить питання, у дитини повинна бути готовий відповідь на поставлене питання. Тривалість словесних дидактичних ігор повинна бути 8-10 хвилин.

Топографічний диктант. Під диктування вчителя учні в зошиті, а одні з них на класній дошці викреслюють план шляху (текст складає вчитель, використовуючи вивчені умовні знаки плану).

Топографічний лист. За завданням вчителя учні записують складений ними спільно текст, в якому характеризують різні ділянки навколишньої місцевості, і замість об'єктів (болото, яр і т.д.) у відповідних місцях листи малюють умовні топографічні знаки.

Визначення природних зон за ілюстраціями. За завданням вчителя учні підбирають ілюстрації, листівки по природних зонах, стисло характеризують рослинний і тваринний світ. Опис читають на уроці і визначають, яка це природна зона.

Часто в урок природознавства вводять ділову гру. Прикладом таких є ігри-подорожі, які сприяють поглибленню, закріпленню учбового матеріалу, дозволяють встановлювати взаємозв'язки в природі. Активізація учнів досягається цікавим сюжетом гри, особистою участю дітей, їх усними повідомленнями, переживаннями. Прикладом є ситуація: "Уявіть, що ви під час збору грибів в лісовій смузї заблукали. Проте пам'ятаєте, що треба йти на північ. Компаса у вас немає, небо покрито хмарами. На шляху ви зустріли мурашник. Чи не підкаже він, як знайти напрям на північ." Ділова гра розвиває у дітей фантазію, але фантазію реальну, засновану на здобутих знаннях, учить міркувати, порівнювати, доводити, розказувати.

Ще більшу активність учнів можна спостерігати при використанні спеціальних інтелектуальних ігор, які по своєму механізму вимагають від учнів активної пізнавальної діяльності. Класичні приклади таких ігор широко відомі: шашки, шахи і т.д. До цієї категорії відносяться і так звані задачі «на кмітливість» - шаради, головоломки, що викликають великий інтерес. Цілеспрямований розвиток інтелектуальних здібностей дітей до творчості пропонує знання педагогом механізмів побудови загадок, оскільки характер розумових операцій, які належить зробити відгадуючому, визначається типом побудови логічної задачі, способом шифровки загадкового предмету, явища в ній. Розглянемо види інтелектуальних загадок.

Загадки, в яких дається опис предмету або явища шляхом переліку ознак. Хочє - прямо полетить, хочє - в повітрі висить, каменем падає з висот і в полях співає, співає. (Жайворонок)

Загадки, де опис пропонує коротку характеристику предмету або явища, метафори. Багато рук, а нога одна. (Дерево)

Загадки, в яких представлений опис не самого предмету або явища, а буквеного (складового) складу слова, що його позначає:

а) шаради - задачі, в яких потрібно розгадати задумане слово, що складається з декількох частин. Кожна частина є самостійним словом. Для відгадування шаради спочатку даються ознаки окремих слів, частин, а потім дається слово, з'єднане в одне ціле, яке потрібно відгадати. Виноград (вино - напій, град - місцепроживання),

б) метаграми - задача, заснована на послідовній зміні в слові однієї або декількох букв. Це найлегший вид загадок, оскільки достатньо по ознаках, що приводять, відгадати слово з вказаних букв, щоб легко визначити і всю решту слів. Из Б - болісним буваю, из М - одяг пожираю, из С - для кухаря важлива. (Біль - міль - роль - сіль). Из буквою Д від зорі і до зорі я гуляю, из П стирчу, а потім - нічого не знаю. (День - пень).

в) анаграма - від якогось слова в результаті перестановки в ньому букв утворено інше слово, яке має вже інший сенс. Доповнювати або відкидати букви не дозволяється. Корма - (комар), масло - (смола), мошкара - (ромашка), насос - (сосна), піон - поні, ямка - (маяк).

г) логогриф - рід загадки, в якій задумане слово набуває різне значення від перестановки або викидання букв. Я глибока і повноводна, і вся країна гордиться мною, а попереду ти І додаси, то стану птахом я лісовим. (Волга - іволга)

Розповідь-загадка - в даному випадку про природу, відповідь на яку може бути одержана, якщо діти з'ясували для себе певні зв'язки і закономірності природи.

Даючи дітям такі загадки, вчитель ставить їх в ситуацію, коли вони повинні використовувати різні прийоми розумової діяльності (порівняння, ана-

логію розгляду явищ з різних сторін, пошук шляхів рішення і ін.). Це стимулює розвиток самостійного мислення, гнучкості розуму. Пробні ігри вимагають вживання різних лексико-граматичних структур, отже, вони розвивають мову дітей і удосконалюють уміння висловлюватися чітко і образно.

Цікавість взагалі і ігри зокрема дають вчителю можливість не тільки поновому піднести наукові знання, але і значно розширити засоби для формування і розвитку уявлень і понять учнів про ті або інші природні явища, розвитку інтересу до вивчення природознавства. Такі прийоми дають можливість дітям в захоплюючій, яскравій, ігровій формі засвоювати новий матеріал, збагатити раніше одержані знання. Уроки із застосуванням ігор стають радісними, захоплюють учнів, підштовхують до пошукової діяльності, ставлять перед задачею вирішити проблемну ситуацію, знайти самостійне рішення. Систематичне включення цікавого матеріалу в уроки, допомагає не тільки збагатити, різноманітнити навчально-виховний процес, але і допомагає дітям по-іншому поглянути на оточуючий світ. Це погляд допитливої дитини, що любить і шанує природу, любителя, охоронця природи.

ДОСЛІДНИЦЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ, ЯК УМОВА ТВОРЧОГО ПІДХОДУ ДО ПРОФЕСІЇ

Гринюк О.С. (Полтава)

Насьогодні досить часто виміром якості вчителя стають не зовнішні критерії відповідальності – невідповідальності, як це було донедавна, а оригінальні творчі форми організації своєї діяльності, де б поєднувалася специфіка конкретної педагогічної ситуації та індивідуальні особливості самого вчителя.

Учитель – професіонал повинен уміти не лише продуктивно проводити уроки та позакласну роботу, але й уміти проводити наукові дослідження. Тільки творчий учитель, який володіє технологією роботи з дитячим колективом, може працювати в школі, бути творцем особистості. Учитель покликаний створити всі умови для того, щоб кожна дитина була здоровою та духовно і гармонійно розвиненою особистістю.

Для успішного вирішення цих завдань майбутній учитель повинен уміти точно підбирати матеріал для дослідження та з'ясування тієї чи іншої проблеми з метою її подальшого вирішення. Враховуючи те, що сьогодні дуже гостро стоїть проблема здорового способу життя молоді, ми провели наше дослідження.

У наш час здоров'я стало найбільшим багатством людства. Воно – основа всіх наших починань і справ, трудових і творчих звершень і сподівань, надій на майбутнє. У молодому віці ми не завжди розуміємо важливість здоров'я, ще не навчилися його цінувати. Здоров'я сприймається як щось буденне, звичне, що є вже давно. Ми не усвідомлюємо, що воно великою мірою залежить від нас самих, нашого способу життя і в першу чергу, від того, яку воду ми п'ємо – це є актуальною проблемою сьогодення, тому що саме вода відіграє дуже важливу роль у нашому організмі. Вона складає приблизно 70% нашого тіла. Вода є основою майже всього, що ми п'ємо. У молоці її 87%, у томатах – 95%, у м'ясі – 50-70%, у хлібіві – 35%. Перший симптом недостатньої кількості рідини – постійне відчуття втомлення. Коли вміст води в організмі знижується на 5 %, пульс прискорюється і підвищується температура тіла [1].

Іноді можна почути, що не обов'язково пити багато води, якщо людина вживає багато чаю або кави. Однак це помилка, бо кава, чай або вино більше сприяють втраті води, ніж її засвоєнню. Дослідники довели, що велика кількість води сприяє виведенню з організму шкідливих речовин. Однак це справедливо лише в тому випадку, якщо вода, яку ми вживаємо, не містить шкідливих для організму домішок. На жаль, стан наших водопроводів такий, що воду, для того, щоб її можливо було сміливо пити, приходиться очищувати. Багато хто вважає, що достатньо воду просто прокип'ятити. Це не зовсім так.